

Eindrapport

**FLORA- EN FAUNA INVENTARISATIE
DROOMPARK BAD HOOPHUIZEN TE HULSHORST**

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

FLORA- EN FAUNA INVENTARISATIE DROOMPARK BAD HOOPHUIZEN TE HULSHORST

rapportnr. 2012.1400

september 2013

In opdracht van:
Rho Adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2013.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding	2
1.1 INLEIDING	2
1.2 VRAAGSTELLINGEN VAN HET ONDERZOEK	2
1.3 OPBOUW VAN DIT RAPPORT	3
2 Methode.....	4
2.1 OMVANG ONDERZOEK	4
2.2 PLANTEN	4
2.3 VLEERMUIZEN	5
2.4 BROEDVOGELS	5
2.5 RINGSLANG	5
2.6 WATERSPITSMUIS	6
3 Resultaten	7
3.1 PLANTEN	7
3.2 VLEERMUIZEN	11
3.3 BROEDVOGELS	12
3.4 RINGSLANG	14
3.5 WATERSPITSMUIS	14
3.6 OVERIGE	145
4 Conclusies	166
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	177
BIJLAGEN	
1. BEGRIPPEN	189
2. WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
3. WAARNEMINGEN VOGELS	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er zijn plannen voor de realisatie van recreatiewoningen op DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst. Op basis van een verkennende inventarisatie is vastgesteld dat er een kans is op het voorkomen van beschermde planten, vleermuizen, broedvogels, ringslang en waterspitsmuis (Adviesbureau Mertens, 2012). Op grond hiervan heeft Rho Adviseurs voor leefruimte (voorheen RBOI) aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een veldinventarisatie uit te voeren naar het voorkomen van deze beschermde flora en fauna zodat eventuele effecten op een adequate manier kunnen worden ingeschat. In onderhavig rapport worden de resultaten van deze inventarisatie weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging van DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst.

1.2 Vraagstellingen van het onderzoek

Voor het in beeld brengen van de beschermde en bedreigde soorten zijn de volgende groepen onderzocht:

- planten,
- vleermuizen,
- broedvogels,
- ringslang,
- waterspitsmuis.

Dit betreft de soort(groep)en die in potentie kunnen voorkomen, mede op grond van verkennend onderzoek door Adviesbureau Mertens in 2012. Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding van dit hoofdstuk worden de volgende vraagstellingen onderzocht:

1. Welke beschermde en bedreigde soorten komen voor op of direct rond DroomPark Bad Hoophuizen?
2. Wat is de verspreiding en het terreingebruik van de beschermde en bedreigde soorten op of direct rond DroomPark Bad Hoophuizen?

1.3 Opbouw van dit rapport

De werkwijze van het onderzoek wordt per soortgroep in hoofdstuk 2 weergegeven. In hoofdstuk 3 wordt het voorkomen en de verspreiding weergegeven. In hoofdstuk 4 worden conclusies gegeven en worden aanbevelingen gedaan. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2 METHODE

2.1 Omvang onderzoek

De flora- en fauna-inventarisatie heeft plaatsgevonden in 2012 en 2013. Ten behoeve van de inventarisatie hebben 12 veldbezoeken plaatsgevonden op 25 juni, 26 augustus, 3 en 24 september, 6, 7 en 8 november 2012, 27 februari, 18 maart, 11 april, 24 mei, 26 juni, 24 juli, 14 augustus, 6 en 29 september 2013 met een totale onderzoeksomvang van ongeveer 71 uur. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep de inventarisatiemethode weergegeven. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de methode per soortgroep, de inventarisatieduur en de bezoekdata.

Tabel 1. De methode, de duur, het aantal bezoeken en de data ter inventarisatie van beschermde en bedreigde soorten gezins- en watersportcamping Bad Hoophuizen te Nunspeet.

Soortgroep	Methode	Bezoek			
		Duur (uur)	Aantal	Totale duur (uur)	Data
Planten	- Vegetatieopnamen, integraal afzoeken	8	1	8	24 juli 2013
Vleermuizen	- Detectoronderzoek voorjaar.	5	3	15	25 juni 2012, 24 mei en 26 juni 2013
	- Detectoronderzoek herfst.	4	3	12	26 augustus 3, 24 september 2012, 14 augustus, 6 en 29 september 2013
	Totaal:			27	
Broedvogels	- Territoriumkartering broedvogels.	2,5	6	15	25 juni rest 2012, 27 februari, 18 maart, 11 april, 24 mei en 26 juni 2013.
Ringslang	- Afzoeken op zonnende dieren.	3	3	9	25 juni 2012, 24 mei en 26 juni 2013.
Waterspitsmuis	- Vangen met vallen	3	4	12	6,7,8 november
Geheel totaal:				71	

2.2 Planten

Op 24 juli 2013 zijn plantensoorten en vegetatiestructuren in het veld geïnventariseerd. Tijdens dit bezoek zijn de floristisch interessante plekken bezocht, waaronder de Varelsebeek en oeverlanden. Vooraf is een lijst van de plantensoorten opgesteld met soortnamen van mogelijk aanwezige, bijzondere planten.

Deze bijzondere soorten zijn:

- Rode-lijstsoorten;
- Zeldzame soorten;
- Beschermde soorten;
- Richtlijnsoorten.

Tijdens de inventarisatie zijn alle waargenomen plantensoorten genoteerd. De vindplaatsen van bijzondere soorten zijn apart ingetekend op kaarten. De habitattypen zijn tevens gekarteerd. De verzamelde gegevens zijn daarna uitgewerkt op kantoor. De inventarisatie betreft alleen vaatplanten (varens en zaadplanten).

2.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Petterson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord.

De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2012 / 2013).

2.4 Broedvogels

Broedvogels zijn gedurende zes inventarisatiemomenten geïnventariseerd (25 juni 2012, 27 februari, 18 maart, 11 april, 24 mei en 26 juni 2013). Alle bezoeken werden uitgevoerd in de avond, gedurende de schemering. Het is van belang om rond de schemering waarnemingen te doen, omdat vogels dan het meest actief zijn. Vogels die daarentegen 's nachts actief zijn (zoals de rans- en steenuil) zijn geïnventariseerd tijdens het vleermuisonderzoek. Ten behoeve van deze uilen werden daarnaast geluiden afgespeeld om het roepen te stimuleren. De waarnemingen van soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen, zeldzame, bedreigde en Rode-lijst soorten zijn in het veld direct op kaart gezet. De gegevens van deze kaarten zijn op kantoor verwerkt tot soortkaarten. Na het broedseizoen zijn alle waarnemingen van de soortkaarten binnen de grenzen van één territorium geclusterd. Alleen soorten die duidelijk meerdere keren territoriaal zijn waargenomen binnen een bepaalde periode worden beschouwd als "broedgeval". Na die periode kunnen het bijvoorbeeld ook "zwervende" of reeds "vliegvlugge" jongen van elders zijn. Nesten en nog niet vliegvlugge jongen zijn tevens beschouwd als broedgeval.

2.5 Ringslang

Op 25 juni 2012, 24 mei en 26 juni 2013 (duur per inventarisatieronde ca. 3 uur) is het gebied en directe omgeving van gezins- en watersportcamping Bad Hoophuizen te Nunspeet geïnventariseerd op zonnende ringslangen. Omdat de temperatuur relatief laag was overdag, was het aannemelijk dat de ringslangen lagen te zonnen. Volgens de "veldgids amfibieën en reptielen" (Stumpel & Strijbosch, 2006) is de trefkans het grootst in de paartijd (april).

2.6 Waterspitsmuis

Om te weten of de waterspitsmuis in het plangebied en / of in de directe omgeving voorkomt, is de soort geïnventariseerd met behulp van inloopvallen. Als inloopvallen werden “life-traps” gebruikt, die het dier niet doden. De vangperiode was 48 uur (twee nachten) en heeft plaatsgevonden met “raaien”. Een raai bestaat uit een rij vallen. De vallen werden vier keer gecontroleerd (om de 12 uur), en wel in de periode van 6, 7, 8 november 2012. Per locatie werden de vallen opgesteld in het meest geschikte vegetatietype voor de waterspitsmuis (meerjarig riet of moerasvegetaties). Als lokmiddel werden kattenvoer met vis gebruikt. In het leefgedeelte van de val werd een beetje hooi gedaan. De situering van de raaien staat weergegeven in figuur 2.

De hier geschetste methode sluit aan op de IBN+-methode (Bergers et al., 2000), met dien verstande dat ook overdag werd gevangen en dat geen dubbele vallen werden gebruikt maar vallen om de 5 meter in plaats van om de 10 meter. Op deze manier is de vangkans verhoogd. Door de vallen meer te verspreiden dan te clusteren werd verondersteld dat de vangkans hierdoor toeneemt. Met de IBN+-methode wordt een soort met 95% zekerheid gevangen. In totaal zijn 100 vallen opgesteld.

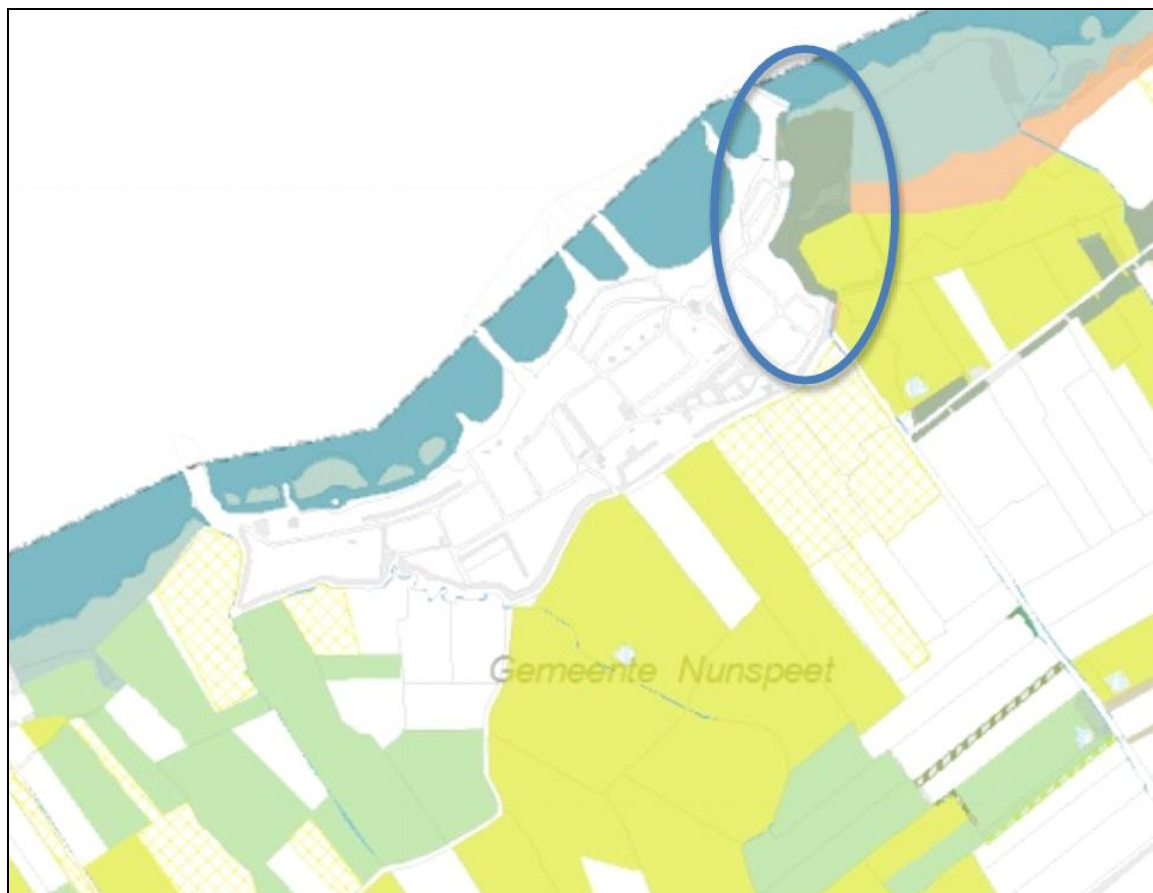
Figuur 2. Raaien met vallen op DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst.

3 RESULTATEN

3.1 Planten

Gebiedsbeschrijving

De Varelsebeek is op dit moment de grens tussen het park en het natuurgebied Veluwemeerkust. Dit deel van de Veluwemeerkust is als bestaande natuur (natuurdoeltypen: Beek en Bron = N03.01, Hoog- en Laagveenbos = N14.02, Moeras = NOS.OI, Kranswierwater = N04.01, Droog schraalgrasland NU.OI en Kruiden- en faunarijk grasland = N12.02) onderdeel van de ecologische hoofdstructuur van Nederland (EHS; zie figuur 3).

Figuur 3. Ligging Varelsebeek en oeverlanden (blauw omkaderd) in de EHS met natuurdoeltypen zoals vastgesteld in het Natuurbeheerplan Gelderland 2014.

De Varelsebeek ontspringt in Hulshorst en heeft langs de Vareseweg een rechte loop. Ter hoogte van het park begint de beek te meanderen. De oevers zijn hoog en begroeid met meidoornstruweel en verspreid staande oude eiken. Ter hoogte van de strandwal is het bos opener. Deze bestaat uit droog schraalgrasland en verspreid staande, breed uitgroeiende eiken. Bij de monding van de beek wordt het terrein lager. Het bos bestaat hier uit uitgegroeid elzenhakhout met enkele wilgen. De oever van het Veluwemeer is aan de oostzijde van de monding bedekt met rietland en aan de westzijde ter hoogte van het park zandig of grazig. In het ondiepe water groeit schedefonteinkruid. Verder van de oever bestaat

de watervegetatie vooral uit kranswier. De randmeeroever van het westelijk deel van het park is afgeschermd met rieteilanden. De zuidwestelijke grens van het park tenslotte wordt gevormd door een andere beek, t.w. de Killenbeek, die hier sterk meandert. Direct naast het onderhoudspad langs de Killenbeek ligt een bosstrook van vooral essen. Het park zelf bestaat afwisselend uit grazige kampeervelden en kleinschalig verkavelde stacaravanterreinen. Hiertussen staan beplantingsstroken, waarvan sommige (met oude eiken) dateren van voor de oprichting van het park.

Aangetroffen soorten

Tabel 2 geeft een alfabetische opsomming van alle in het plangebied aangetroffen bijzondere en karakteristieke plantensoorten met hun voorkomen in Nederland (UFK_90 = uurhokfrequentieklasse in 1990, 1-9), hun preferente ecotoop (1-3), de beschermingsstatus (Flora- en faunawet), de mate van bedreiging (Rode lijst), de natuurwaarde (1-100) en het habitat (beekbos, grazige oever, oeverruigte, pioniervegetatie, sloot/beek, water Veluwemeer, zandige oever) waarin ze zijn aangetroffen. Op de meeste plaatsen bepalen ruderales of competitieve soorten het aspect van de vegetatie. Hiervan is de natuurwaarde nul of negatief. Ze zijn meestal weinig karakteristiek, hebben een zeer algemeen voorkomen en staan daarom niet in tabel 2. In de tabel zijn alleen de soorten met enige natuurwaarde (>2) opgenomen.

Er zijn in aanvulling op de quick scan (Mertens, 2012) geen wettelijk beschermde plantensoorten in de zin van de Flora- en Faunawet aangetroffen.

Er is tijdens de inventarisatie één rode-lijstsoort (2004) waargenomen. Rode-lijstsoorten zijn soorten, waarvan het voorkomen in Nederland achteruitgaat. Hun voortbestaan is bedreigd. Deze hebben daarom een natuurwaarde van nationaal niveau. Het betreft hier dwergviltkruid, die op de droge zandige rug van beide havenpiers groeit.

Ook zeldzame soorten (UFK 90 :s 4) zijn van nationaal belang. Dergelijke soorten ontbreken eveneens.

Er zijn verder wel een aantal plantensoorten met een natuurwaarde van regionaal niveau (natuurwaarde > 10) aangetroffen. Dit zijn:

- Zilte zegge op de grazige randmeeroever in het oostelijk deel;
- IJle zegge aan de oever van de Varelsebeek en in het elzenhakhout;
- Moerasmelkdistel op de kop van de losse pier;
- Aardbeiklaver op de grazige randmeeroever in het oostelijk deel;
- Beekpunge op verschillende plekken aan de waterlijn van de randmeeroever.

Figuur 4. Aardbeiklaver in grazige vegetatie oever Veluwemeer (links) en moerasmelkdistel tussen basaltblokken(rechts).

Figuur 5. Groeiplaatsen van vermeldenswaardige planten (exclusief beekpunge omdat deze soort op meerdere plaatsen (>10) voorkomt langs de waterlijn (vooral in het westelijk (beschutte) deel).

Floristische waarden

De floristische waarden van het plangebied concentreren zich in de ruigte en het grasland direct aan de oever van het Veluwemeer. Opvallend is de aanwezigheid van een aantal planten die brak water (kunnen) indiceren (bG20) zoals Zilte zegge, Aardbeiklaver, Valse voszegge, Heelblaadjes. Hun aanwezigheid is een relict uit de tijd van voor de afsluiting van de Zuiderzee, toen het water nog zout was. Deze grazige vegetatie moet gerekend worden tot het Zilverschoon-verbond (12 Ba)¹. Overstroming, begrazing (hier door ganzen en zwanen) en zout zijn bepalend voor de vegetatietypen binnen dit verbond. Ter hoogte van de rieteilanden ontbreekt een aantal van deze soorten. Waarschijnlijk vanwege de beschutte ligging en de geringere begrazing en betreding, misschien omdat het zout hier door kwel van Veluwewater is uitgespoeld. Het meidoornstruweel langs de Varelsebeek en ook de essenstrook langs de Killenbeek zijn floristisch en vegetatiekundig minder interessant. Hier domineren soorten van nitrofiële zomen (33Aa) zoals grote brandnetel, fluitenkruid en look-zonder-look. Het elzen hakhout aan de monding is vegetatiekundig wel mooi ontwikkeld. Het betreft hier Lissen-ooibos de subassociatie met watermunt (38Aa2a) met o.a. gele lis, kattenstaart, grote wederik, ijle zegge, moeraszegge, blauw glidkruid, watermunt et cetera. Verder is de aanwezigheid van enkele droge pioniersoorten als zandzegge, dwergviltkruid en gewoon langbaardgras opvallend. Deze groeien op de zandige ruggen van de diverse pieren.

Tabel 2. Verspreiding van bijzondere aangetroffen plantensoorten ter plaatse van en rond DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst (UFK=het voorkomen in Nederland: uurhok frequentieklasse (1-9) (1990), het preferente ecotoop (ecotoop 1, ecotoop 2, ecotoop 3), de beschermingsstatus (Flora- en faunawet (2002)), de mate van bedreiging (Rode lijst (2004) (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar), de natuurwaarden (1=laag, 100=hoog) en het habitat waarin ze zijn aangetroffen (b=beekbos, g=grazige oever, o=oeverruigte, p=pioniervegetatie, s=beek/sloot, w=water randmeer, z=zandige oever).

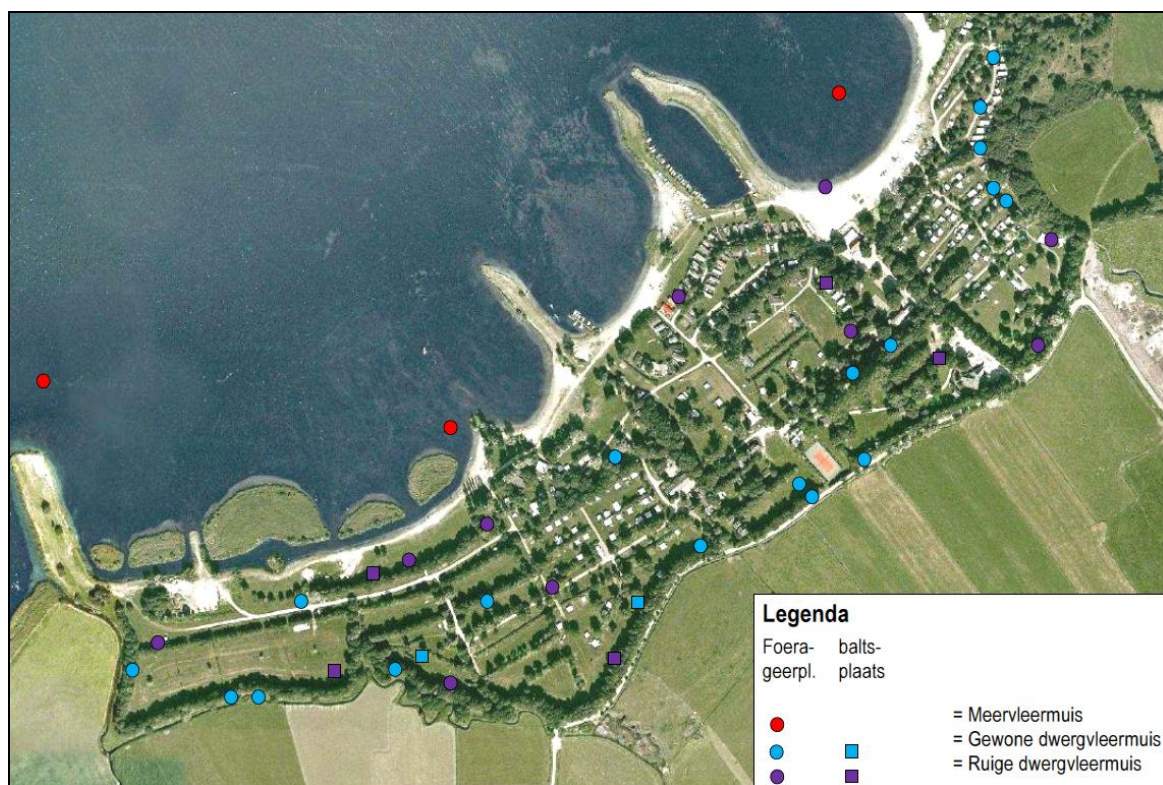
Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	F&f wet	Rode lijst	Natuur waarde	UFK	Ecotp 1	Ecotp 2	Ecotp 3	Habitat
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	Grote waterweegbree			3	9	V17	V18		s
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel			3	9	R27	R47	H27	o
<i>Berula erecta</i>	Kleine watereppe			8	8	G27	G28	V17	o
<i>Betula pendula</i>	Ruwe berk			4	8	H41	H42	H47	b
<i>Callitriche platycarpa</i>	Gewoon sterrenkroos			6	8	W18			s
<i>Carex acutiformis</i>	Moeraszegge			3	8	R27	H27		b/g
<i>Carex arenaria</i>	Zandzegge			6	8	P62	P63	G62	g/z
<i>Carex distans</i>	Zilte zegge			21	5	bG20	zG20		g
<i>Carex otrubae</i>	Valse voszegge			3	8	G27	G28	bG20	g
<i>Carex remota</i>	IJle zegge			10	7	H27			b
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje			4	7	H42	H47		b/o
<i>Dryopteris dilatata</i>	Brede stekelvaren			4	7	H21	H22	H27	b
<i>Dryopteris filix-mas</i>	Mannetjesvaren			6	8	H42	H43	H47	b
<i>Eleocharis palustris</i>	Gewone waterbies			3	8	G27	G28	bG20	o
<i>Euonymus europaeus</i>	Wilde kardinaalsmuts			4	7	H63			b
<i>Festuca gigantea</i>	Reuzenzwenkgras			8	7	H47			b
<i>Filago minima</i>	Dwergviltkruid		GE	12	6	P62			z
<i>Galium palustre</i>	Moeraswalstro			3	9	G22	G27	G28	o
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	Kikkerbeet			8	8	W17			s
<i>Juncus inflexus</i>	Zeegroene rus			6	7	G27	G47		g
<i>Lemna trisulca</i>	Puntkroos			4	8	W17	W18		s
<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie			6	8	H42	H47	H62	b
<i>Lotus corniculatus</i>	Gewone rooilklaver			3	9	G43	G47	G62	g
<i>Lysimachia nummularia</i>	Penningkruid			3	9	G27	G47	H27	b
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederk			3	9	G22	G27	G42	b/o
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart			3	9	R27	R28	H27	b/o
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt			3	9	G23	G27	bG20	b/o
<i>Myosotis scorpioides</i>	Moerasvergeet-mij-nietje			3	8	G28	R28		o
<i>Poa nemoralis</i>	Schaduwgras			4	7	H62	H69		b
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel			4	9	G47			g
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn			3	8	H42	H43	H47	b
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes			6	7	G27	bG20	R27	g/o
<i>Rumex hydrolapathum</i>	Waterzuring			4	9	V17	V18		o
<i>Rumex palustris</i>	Moeraszuring			4	7	P28			o
<i>Sagittaria sagittifolia</i>	Pijlkruid			6	8	V17	V18	W17	s/w
<i>Salix fragilis</i>	Kraakwilg			6	7	H28			b/o
<i>Salix viminalis</i>	Katwilg			6	8	H27	H28	H47	o
<i>Schoenoplectus lacustris</i>	Mattenbies			4	8	V18	bV10		w
<i>Scrophularia umbrosa</i>	helnkruid			8	5	R27	H27		o

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	F&f wet	Rode lijst	Natuur waarde	UFK	Ecotp 1	Ecotp 2	Ecotp 3	Habitat
Scutellaria galericulata	Blauw glidkruid			3	8	G27	R27	H27	b/o
Senecio jacobaea	Jacobskruid			3	8	P47k	P63	P67	g/z
Sonchus palustris	Moerasmelkdistel			12	6	R27	bR20		o
Sorbus aucuparia	Wilde lijsterbes			4	9	H22	H27	H41	b
Sparganium erectum									
erectum	Grote egelskop s.s.			4	7	V17	V18		o/s/w
Stachys palustris	Moerasandoorn			2	9	P48	R28	H28	o
Trifolium arvense	Hazepootje			5	8	P67	G67		z
Trifolium fragiferum	Aardbeiklaver			16	7	G27	bG20	G47	g
Valeriana officinalis	Echte valeriaan			3	9	R27	R28	H27	o
Veronica beccabunga	Beekpunge			10	7	P27	P28		o
	Gewoon								
Vulpia myuros	langbaardgras			3	6	P67			z

3.2 Vleermuizen

Herfst 2012 / 2013

In de herfst van 2012 en 2013 werden drie soorten vleermuizen waargenomen (meervleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis). Deze soorten werden alle drie foeragerend aangetroffen. Van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis werden daarnaast baltsplaatsen aangetroffen. Bij een baltsplaats vliegt een vleermuis rond en zendt ondertussen sociale geluiden uit. In figuur 6 worden de waarnemingen weergegeven.

Figuur 6. Waarnemingen van vleermuizen in de herfst van 2012 en 2013 ter plaatse van en direct rond DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst.

Voorjaar 2012 / 2013

In het voorjaar van 2012 / 2013 werden vier soorten vleermuizen waargenomen (watervleermuis, meervleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis). Rosse vleermuis werd aanvullend in het voorjaar van 2013 aangetroffen. Al deze soorten zijn foeragerend aangetroffen. Langs de houtwal aan de zuidwestzijde loopt een vliegroute van gewone dwergvleermuis (maximaal 10 dieren). De kolonieplaats bevindt zich in de groepsaccommodatie 'Marinahoeve' onder andere achter de luiken.

Figuur 7. Waarnemingen van vleermuizen in het voorjaar van 2012 en 2013 ter plaatse van en direct rond Droompark Bad Hoophuizen te Hulshorst.

3.3 Broedvogels**Herfst 2012**

Aan het einde van het broedseizoen van 2012 zijn geen vogels vastgesteld met vaste rust- en verblijfplaatsen. Wel werden diverse vermeldenswaardige soorten aangetroffen in het rietland ten westen van Bad Hoophuizen (blauwborst, waterral, snor, sprinkhaanrietzanger).

Broedseizoen 2013

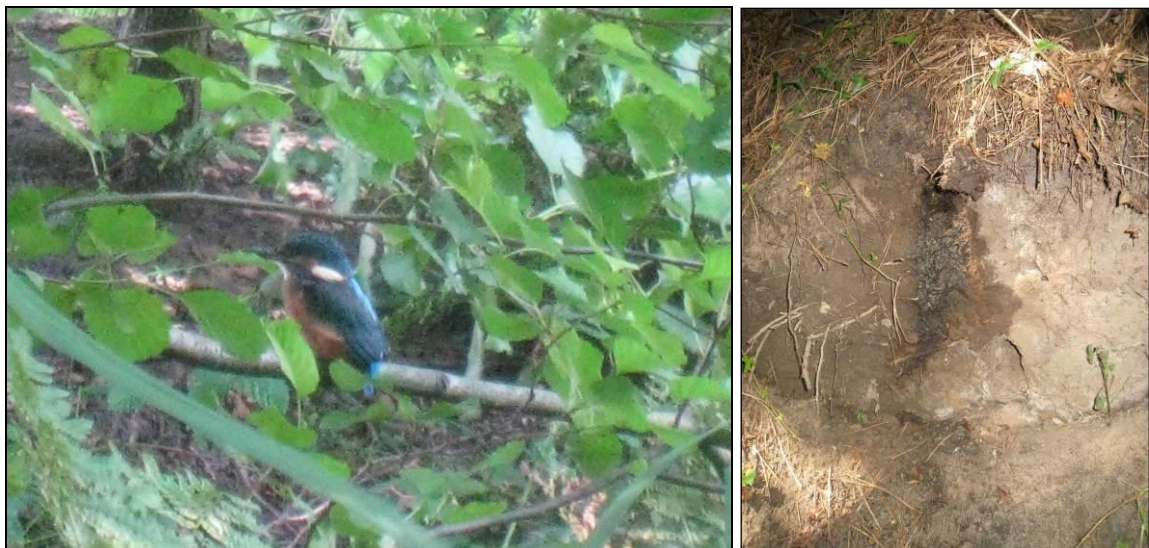
In totaal zijn in het voorjaar van 2013, 30 soorten vogels waargenomen met territoria / nesten (zie tabel 3). Van deze 30 soorten zijn 2 vermeldenswaardige soorten met territoria of nesten (soorten van de Rode lijst en soorten met vaste rust- en verblijfplaatsen). Er zijn twee soorten van de Rode lijst van bedreigde dieren aangetroffen (huismus, koekoek). Hiervan heeft koekoek het criterium 'kwetsbaar' en huismus het criterium 'gevoelig'. De nestplaatsen van huismus zijn daarnaast op grond van de Flora- en faunawet jaarrond beschermd (LNV, 2009a,b). Koekoek heeft één territorium op de rand van het oostelijk deel. Huismussen hebben een omvangrijke populatie van ongeveer 20 territoria rond het restaurant en de werkschuur.

Er zijn verder vijf soorten broedvogels vastgesteld onder deze vermeldenswaardige soorten waarvan het bevoegd gezag van de Flora- en faunawet stelt dat inventarisatie gewenst is (boomkruiper, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte kraai). Vermeldenswaardig is verder ijsvogel vanwege het feit dat deze soort kwalificerend is voor de Veluwe. De territoria van de vermeldenswaardige soorten worden weergegeven in figuur 4.

Figuur 8. Territoria / nesten van vermeldenswaardige vogels ter plaatse van en direct rond DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst.

Naast de waargenomen vogels met territoria / nesten werden blauwe reiger, gierzwaluw, nachtegaal, steenuil, goudvink, ransuil en huiszwaluw vastgesteld. Deze soorten werden te kort aangetroffen om een territoria / nest te hebben of zijn net buiten de camping aangetroffen. Veelvuldig wordt er daarnaast gefoerageerd door boerenzwaluw.

Figuur 9. Beeld van het nest van IJsvogel in de Varelsebeek.

Tabel 3. Overzicht van de aangetroffen broedvogels met hun mate van bedreiging (Rode lijst, 2004), beschermingsstatus Flora- en faunawet, de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (LNV-DLG, 2009) en de noodzaak tot inventarisatie (LNV-DLG, 2009).

Soort	Bedreiging	Beschermingsstatus	Vaste rustplaats
Boomkruiper	-	Zwaar beschermd	-
Braamsluiper	-	Zwaar beschermd	-
Fazant	-	Zwaar beschermd	-
Fitis	-	Zwaar beschermd	-
Gaai	-	Zwaar beschermd	-
Groenling	-	Zwaar beschermd	-
Grote bonte specht	-	Zwaar beschermd	-
Heggenmus	-	Zwaar beschermd	-
Holenduif	-	Zwaar beschermd	-
Houtduif	-	Zwaar beschermd	-
Huismus	Gevoelig	Zwaar beschermd	+
Kleine karekiet	-	Zwaar beschermd	-
Koekoek*	Kwetsbaar	Zwaar beschermd	-
Koolmees	-	Zwaar beschermd	-
Merel	-	Zwaar beschermd	-
Nijlgans	-	Zwaar beschermd	-
Pimpelmees	-	Zwaar beschermd	-
Roodborst	-	Zwaar beschermd	-
Soepeend	-	Niet beschermd	-
Soepgans	-	Niet beschermd	-
Spreeuw	-	Zwaar beschermd	-
Staartmees	-	Zwaar beschermd	-
Tijftjaf	-	Zwaar beschermd	-
Vink	-	Zwaar beschermd	-
Waterhoen	-	Zwaar beschermd	-
Wilde eend	-	Zwaar beschermd	-
Winterkoning	-	Zwaar beschermd	-
IJsvogel	-	Zwaar beschermd	-
Zanglijster	-	Zwaar beschermd	-
Zwarte kraai	-	Zwaar beschermd	-

* Terretorium valt gedeeltelijk binnen DroomPak Bad Hoophuizen te Hulshorst.

3.4 Ringslang

Er zijn geen ringslangen vastgesteld in 2012 en in 2013. Tevens zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van (ring)slangen zoals mondelinge mededelingen van bezoekers van de camping.

3.5 Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is niet gevangen. Gedurende de inventarisatie zijn wel drie soorten kleine grondgebonden zoogdieren gevangen. Het betreft de bosmuis, huisspitsmuis en rosse woelmuis. Van de bosmuis zijn er 12 dieren gevangen, de huisspitsmuis betrof 12 vangsten en dwergmuis is 3 keer gevangen.

3.5 Overige waarnemingen

Hoewel niet expliciet onderzocht, leven in de Varelsebeek relatief veel driedoornige stekelbaarzen en in lage dichtheid leeft er de rivierdonderpad. De rivierdonderpad is matig beschermd via de Flora- en faunawet.

Figuur 10. Beeld van driedoornige stekelbaars en rivierdonderpad in de Varelsebeek.

4 CONCLUSIES

Er zijn plannen voor de realisatie van recreatiewoningen op DroomPark Bad Hoophuizen te Hulshorst. Het terrein is mogelijk van belang voor beschermde planten, vleermuizen, broedvogels, ringslang en de waterspitsmuis. Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie uitgevoerd.

De floristische en vegetatiekundige waarden van het plangebied concentreren zich aan de oever van het Veluwemeer. Dit betreft zowel de zandige als grazige delen in het oostelijk deel van het park alsmede de oevertuigen tussen de basaltblokken en het oobos bij de monding van de Varelsebeek. Meer stroomopwaarts is de houtachtige vegetatie langs de beek verstoord. Wel groeit hier direct langs de beek IJle zegge en iets hoger op de oever Schaduwwier. Het ontbreekt aan matig en zwaar beschermde soorten.

Bij het onderzoek zijn verder vleermuizen en broedvogels aangetroffen. Voor vleermuizen vormt het park foerageergebied en verder bevindt zich aan de rand van het park een kleine kolonie van gewone dwergvleermuis (groepsaccommodatie 'Marinahoeve'). Deze dieren verspreiden zich via de zuidelijke houtwal. Van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn baltsplaatsen aangetroffen.

Ringslang en waterspitsmuis zijn niet vastgesteld.

De Huismus broedt op de camping en is de enige soort waarvan de nestlocaties ook buiten het broedseizoen zijn beschermd. De categorie 5-soorten zijn alleen buiten het broedseizoen beschermd indien daar aanleiding toe is. In het plangebied en omgeving is meer dan voldoende leefgebied aanwezig om de instandhouding van de aangetroffen soorten te kunnen garanderen. De bedreigde koekoek heeft een territorium aan de rand van het park. IJsvogel broedt in de beek ten noordwesten van het park.

Op het terrein broeden verder algemene broedvogels van bos, struweel en water en verder leven er diverse algemene licht beschermde kleine zoogdieren. Het voorkomen van overige beschermde soorten wordt verder uitgesloten.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Adviesbureau Mertens, 2012. Quick scan natuur recreatiewoningen gezins- en watersportcamping Bad Hoophuizen te Nunspeet. Wageningen, 1-20.

Bergers, P., Haye, M. La, 1999. Kleine zoogdieren betrouwbaarder en efficiënter inventariseren. De levende natuur 52-57.

Diepenbeek, A., van, 1999. Veldgids diersporen. Drukkerij Thieme, Nijmegen.

Diepenbeek, A., van, Delf, J. van, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Dijk, A.J. van, 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken, Handleiding broedvogel Monitoring Project, SOVON, Beek-Upbergen.

EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.

EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.

Lenders, H.J.R., Marijnissen, C.C.H., Felix, R.P.W.H., 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.

Netwerk Groene Bureaus, 2012 / 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

Stumpel, T., Strijbosch, H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen. Utrecht, 1-314.

Werf, S. Van der, 1991: Bosgemeenschappen; Pudoc, Wageningen.

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwemt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601